

BARÁT LAURA

Japán tanulmányok
MA, 3. félév
Károli Gáspár Református Egyetem
Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:
Dr. Soós Sándor
egyetemi adjunktus, KRE BTK

AZ ITAKO SÁMÁNIZMUSÁNAK JELENE ÉS JÖVŐJE

Kulcsszavak: miko; kuchiyose; megszállottság; betanult sámán

Az itako a japán sámánizmus egyik utolsó képviselője. Az itako olyan vak, női sámán, aki a sámánizmust hivatásként tanulja, elsősorban megélhetési okokból, és megszállottsági technikákat alkalmazva végez kuchiyose-t, ami azt jelenti, hogy megidézi egy kami vagy egy elhunyt szellemét, aki az ő száján keresztül kommunikál az emberekkel. A témát azért tartom fontosnak, mert ma már csak két itako él Japánban, és egyiküknek sincs tanítványa, így a japán sámánkultúrának ez a része belátható időn belül el fog tűnni.

Dolgozatomban, az utolsó vak itako-val készített interjút elemzem előzetes itako-kutatások alapján a japán sámánizmus tágabb kontextusában. Japánban a sámánok általában nők voltak, amelynek a hagyományát az ókori uralkodói dinasztia sámánjai alapozták meg. A későbbi korokban elvesztették a közösségben betöltött vezetői pozíciójukat, és gyógyítóként, jósként és a természetfelettil való kapcsolat-tartóként tevékenykedtek. A japán sámán és azon belül is az itako gyakorlata az idők folyamán számtalan változáson ment át, keveredve a taoizmussal és a buddhizmussal. A ma is használt megszállottsági technikákat is jórészt ezekből vették át.

Az interjú tartalma nagyrészt egyezik az eddigi itako kutatásokkal. A betanulás legfontosabb része a megszállást előidéző imák és szútrák megjegyzése, amihez általában aszketikus gyakorlatok is tartoznak. Ez utóbbiakról az interjú során nem volt szó. Ezen kívül a korábbi kutatásokban az itako-knak különböző védőisteneik voltak, Nakamura esetében azonban a védőistenség előre meghatározott volt. A mai itako főként az elhunyt lelkek megidézésére specializálódik, ezzel segítve a hozzátartozókat a gyász feldolgozásában.